

ชื่อวิทยานิพนธ์	การปรับตัวด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรชาวสวนยาง ในระบบการทำฟาร์มสวนยางขนาดเล็กที่มีกิจกรรมการทำนาร่วม ในตำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง
ผู้เขียน	นางสาวรจเรข หนูสังข์
สาขาวิชา	พัฒนาการเกษตร
ปีการศึกษา	2548

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงอรรถาธิบาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการการผลิต และเงื่อนไขของระบบ วิเคราะห์ระบบการผลิตในปัจจุบัน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการผลิต ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรายได้สุทธิของระบบ วิเคราะห์เศรษฐศาสตร์การจัดการผลิตของระบบ และเสนอแนะรูปแบบการปรับตัวทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในระบบการทำฟาร์มสวนยางร่วมกับการทำนา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเกษตรกรที่มีกิจกรรมการทำสวนยางพาราร่วมกับการทำนา ในพื้นที่ตำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณจำนวน 138 คน สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพจำนวน 31 คน สุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกร หาความเที่ยงของเครื่องมือ ด้วยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ข้อคำถามการรับรู้ข่าวสารมีค่า 0.76 และการวัดความรู้มีค่า 0.73 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อรายได้โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน และการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตลอดจนวัตถุประสงค์การผลิต และการดำเนินกิจกรรมการผลิตที่เปลี่ยนไป โดยมีเงื่อนไขต่าง ๆ เป็นสาเหตุให้เกิดการปรับตัว ได้แก่ เทคโนโลยี วิทยาการความรู้ใหม่ ๆ การส่งเสริมจากภาครัฐและภาคเอกชน ลักษณะทางกายภาพและชีวภาพของพื้นที่ที่เปลี่ยนไป รวมทั้งการตัดสินใจของเกษตรกรเองเพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยง สำหรับระบบการผลิตในปัจจุบันพบว่า พันธุ์ยางที่เกษตรกรนิยมปลูก คือ พันธุ์ RRIM 600 ส่วนพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรนิยมปลูก คือ พันธุ์เล็บนกและพันธุ์เชิงพัทลุง เกษตรกรเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยชีวภาพมากขึ้น แรงงานในระบบนี้ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครอบครัว ไม่นิยมจ้างแรงงานจากภายนอก ยกเว้นการทำนาจะจ้างรถจักรในการไถและเก็บเกี่ยว ในอนาคตแรงงานจะขาดแคลน จึงต้องฝึกทักษะแรงงานที่จะเข้ามาใหม่ให้เกิดความชำนาญ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ของฟาร์ม คือ จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร จำนวนแรงงานในภาคเกษตร ประสบการณ์ทำ

การเกษตร ระดับการศึกษา และจำนวนกลุ่มที่เข้าเป็นสมาชิก สามารถทำนายความแปรปรวนใน รายได้ฟาร์มได้ ร้อยละ 30.2 เมื่อพิจารณาต้นทุนการผลิตพบว่า กว่าร้อยละ 76 เป็นต้นทุนของ แรงงาน ดังนั้นการเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้แรงงาน จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ระบบการผลิตมี รายได้มากขึ้น รูปแบบการปรับตัวที่เหมาะสมประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ระบบย่อย ได้แก่ (1) ระบบการปรับตัวขององค์ประกอบย่อยทางกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม (2) ระบบ สนับสนุนและเสนอแนะนโยบายและแผนในการดำเนินงานที่เหมาะสมของฟาร์ม เพื่อเป็น องค์ประกอบในการตัดสินใจ และ (3) ระบบการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตและเงื่อนไข ซึ่งเป็น ระบบทางเลือกที่เป็นไปได้และตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

Thesis Title	The Socio-Economic Adjustment of Rubber Smallholders in Small Holding Rubber-Rice Farming System in Khao Chaison, Amphoe Khao Chaison, Changwat Phatthalung
Author	Miss Rojarek Nusang
Major Program	Agricultural Development
Academic Year	2005

ABSTRACT

This study was an explanatory research with the following objectives: (1) to study and analyze the evolution and conditions of rice-rubber smallholdings in Khao Chaison, Amphoe Khao Chaison, Changwat Phatthalung, (2) to study production problems and factors affecting farm income, (4) to analyze the economics of the farming system performance, and (5) to suggest socio-economic adjustment measures that might improve the performance of such smallholding rubber-rice farming system. Sample random sampling was applied for the selection of 138 small holding rubber-rice farms in the study area, and locally knowledgeable persons were purposively selected for in-depth interviews to obtain further information required for a qualitative investigation using a questionnaire. Cronbach's Alpha coefficients were used to evaluate the reliability of the pre-tested questions. The data were then analyzed in terms of frequency distribution, percentages, arithmetic means and standard deviations, farm appraisal methods involving benefit cost analysis, and multiple regression analysis.

It was found that the farmers have adjusted their lifestyles, and farm production purposes and processes, to adapt to currently existing conditions such as modern technologies, new knowledge, government and private support, changing physical and biological characteristics of the area, and to follow the generally risk-averse decision making nature of the farmers. In the current production system, the farmers have changed some of their rice paddy fields to rubber plantation. The RRIM 600 was the most popular variety of rubber, and widely grown in the study area. The popular rice varieties were LEBNOK and CHIANG Phatthalung. The farmers utilized their family labor in most farming activities. However, farm mechanization was hired for paddy field plowing and rice harvesting. The farmers felt that their laborers would benefit from further training to improve their skills. It was found that education level, number of groups to which the

farmers belonged, and number of family laborers were three statistically significant variables explaining 26.4 percent of farm income variability. For economic performance analysis, 76 percent of the cost of production was labor costs, thus raising the efficiency of labor was important to increase farm income. The adjustment model suggested that the rubber-rice based farming system was comprised of three sub-systems: (1) production systems and conditions, (2) decision support system, and (3) farm adjustment and conditions system. This model can be used to help improve farm productivity and sustainability under various situations.